

HORIZON-TAAL

november - december 2023

Jaargang 55 - nummer 323

GREGOIR MAERTENS WORDT ER 100!

IEA HEEFT JE NODIG

LIBRARYTHING: EEN GOUDEN ZAAK VOOR ESPERANTO-CATALOGI

INHOUD

Ten geleide + uitnodiging bijzondere algemene vergadering	3
Gregoir Maertens wordt er 100!	4
IEA heeft je nodig	8
Esperanto als immaterieel erfgoed	10
Zamenhoffesto 2023	11
Bestelformulier voor lidmaatschappen, abonnementen en boeken	12
Agrabla Beneluxa Kongreso en Sud-Belgio	14
LibraryThing -Een gouden kans voor het catalogiseren van Esperantopublicaties.....	16
La Erikejo op vriendenbezoek in Terneuzen	22
Contactadressen	24

Foto op de cover: Gregoir Maertens (2015) Wikimedia Commons CC BY-SA 4.0

Tweemaandelijkse tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond vzw

55ste jaargang november-december 2023. Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Hoofdredacteur: Piet Glorieux [✉ horizon.taal@esperanto.be](mailto:horizon.taal@esperanto.be) www.esperanto.be/horizontaal

Tekstopmaak: Joost Vander Bauwhede i.s.m. Yves Nevelsteen joost.bauwhede@gmail.com

Werkten mee aan dit nummer: Cyreen Knockaert, An Olijslagers, Paul Peeraerts, Anne Tilmont, Marc Vanden Bempt, Kris Panis e.a.

Administratie en verantwoordelijke uitgever

✉ Vlaamse Esperantobond vzw • Lange Beeldekenstraat 169, BE-2060 Antwerpen

☎ 03 234 34 00 [✉ admin@fel.esperanto.be](mailto:admin@fel.esperanto.be) www.esperanto.be/fel/nl

BE0419 028 122 • RPR Antwerpen • KBC: IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB

bpost: IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Abonnement: 30 euro per jaar (6 nummers)

Advertentietarieven:

	1-malig	3-malig*	6-malig*
1/1 pagina	257	625	1000
1/2 pagina	150	375	600
1/3 pagina	110	275	440
1/4 pagina	80	200	320
1/8 pagina	55	140	220
1/12 pagina	30	75	120

Alle prijzen zijn in euro.

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een drukklaar geleverd exemplaar.
Btw-tarief van 21% op deze tarieven.

TEN GELEIDE

Dit nummer is voor een groot deel gewijd aan Gregoir Maertens, die binnenkort 100 wordt. Zoals je verder kan lezen is hij van grote betekenis geweest voor de Vlaamse Esperantobond en voor ons Esperanto in het algemeen. In deze tijden van hartverscheurend geweld kunnen we alleen maar hopen dat ons Esperanto – op kleine schaal – verbondenheid creëert. Dat gewone burgers, dankzij taalkennis, misschien een beetje immuner worden voor de oorlogszucht van politieke leiders. Inderdaad taalkennis. Het wordt tijd dat we de Esperantobeweging weer positief “in de markt zetten”, d.w.z. als springplank naar vreemde talen, en niet als de vijand ervan.

Piet Glorieux

De Belgische Esperanto-Federatie en de Limburgse Esperantovereniging
heten u hartelijk welkom op hun nationaal

ZAMENHOFFEST op zaterdag 16 december in Genk

Meer info op blz.11 of op <https://eventaservo.org>

La Belga Esperanto-Federacio kaj la Limburga Esperanto-Asocio
kore bonvenigas vin al sia

ZAMENHOFFESTO je sabato 16 decembro en Genk

Pli da informoj en pĝ.11 aŭ je <https://eventaservo.org>

BIJZONDERE ALGEMENE LEDENVERGADERING

Het bestuur van de Vlaamse Esperantobond vzw nodigt u uit op de bijzondere algemene ledenvergadering van de Vlaamse Esperantobond, die zal plaatsvinden op zaterdag 18 november 2023 van 10.30 uur tot (ten laatste) 15.00 uur in de zetel: Lange Beeldekenstraat 169, Antwerpen. Alle leden, zowel effectieve als toetredende leden, zijn welkom, maar alleen de effectieve leden hebben stemrecht.

Gelieve uw aanwezigheid te melden bij de secretaris, Piet Glorieux (piet.glorieux@gmail.com). Effectieve leden die wegens overmacht niet aanwezig kunnen zijn, mogen bij de secretaris een ander effectief lid als gevolmachtigde aanduiden. Noteer dat een effectief lid maximaal drie andere effectieve leden mag vertegenwoordigen.

Agenda:

- Vaststellen van het quorum
- Goedkeuren vorig verslag
- Goedkeuring van de nieuwe statuten na bespreking en eventuele aanpassing. De nieuwe en oude statuten zijn u via mail bezorgd. Wie niet over een mailadres beschikt kan de tekst alsnog op papier krijgen. In dat geval graag een seintje aan Piet Glorieux, tel. 0472 25 79 18.

GREGOIR MAERTENS WORDT ER 100! VIVU GREGOIR!!!

In ons land zijn er natuurlijk veel esperantisten die prachtige zaken doen, praktische taken uitvoeren of... plannen maken voor de toekomst. Maar af en toe springt er toch iemand bovenuit en als die dan een eeuw op zijn palmares mag schrijven, dan verdient dat (meer dan) een woordje uitleg. Anne Tilmont schrijft dat hij "voor mij een heus rolmodel was, en nog steeds." Wellicht zullen de velen, die hem gekend hebben, dat beamen.

Binnenkort, op 1 januari 2024, wordt ons aller Gregoir uit Brugge 100 jaar. Hij heeft veel betekend voor Esperanto in binnen- en buitenland en kreeg nationale bekendheid toen hij voorzitter werd van de Wereld-Esperantovereniging (UEA), gemeenzaam genoemd de "Wereld-Esperantobond". In Esperantomiddens staat hij bekend als Grégoire maar wij houden het bij Gregoir, zijn officiële voornaam. Tijd om het geheugen op te frissen van de oudgedienden en Gregoires verwezenlijkingen in de verf te zetten voor de "jongelingen".

Gregoir leerde de taal als 16-jarige en werd actief in Esperantoclub "Paco kaj Justeco" van zijn thuisstad Brugge. Tijdens de oorlog moest dat clandestien gebeuren want de bezetter liet geen Esperantoactiviteiten toe. Daarna engageerde hij zich in de Vlaamse en jongeren-Esperantobeweging. Hij was bestuurslid van de Belgische Esperantofederatie en was lid van het organisatiecomité van het Esperanto-wereldcongres in Brussel in 1960. Van 1960 tot 2004 werd hij ook actief bij de Wereld-Esperantobond. Eerst als *komitatano* ["parlements lid"], vanaf 1977 tot 1992 was hij bestuurslid en voorzitter van diezelfde vereniging. Toen hij in 1980 voorzitter werd van UEA verkeerde de organisatie in crisis. Ivo Lapenna, de vorige Joegoslavische voorzitter, die veel had bereikt voor Esperanto werd niet herverkozen – hij noemde het een putch van de communistische comitéleden – maar ook zijn onorthodox financieel beleid speelde een rol. Na het voorzitterschap van Humphrey Tonkin, kwam Gregoir aan het roer. Hij leidde UEA door deze woelige wateren en slaagde erin om de organisatie weer financieel gezond te maken, ondanks een aantal ambitieuze investeringen, zoals de uitbreiding van de hoofdzetel en de oprichting van het *Grafika Centro* [de "drukkerij" van de UEA] in Antwerpen. Hij redde ook het, nu nog altijd florerende, maandblad *Monato* van een bijna-dood (zie kader).

Ook voor de Vlaamse Esperantobeweging was zijn rol niet te onderschatten. In 1978 stond hij samen met

anderen aan de wieg van de Vlaamse Esperantobond vzw (VEB), was een gewaardeerd bestuurslid voor finances en bleef later als constante adviseur heel hulpvaardig en efficiënt.

Ook na zijn bestuursmandaten bij de UEA en bij de VEB bleef hij actief o.a. als voorzitter van het *Institucio Hodler* dat kapitaal verzamelt als financiële ondersteuning van Esperanto-organisaties zoals UEA. Hij was ook medestichter van het Eŭropa Esperanto-Centro, ter bevordering van de contacten tussen de Esperantobeweging en de Europese Unie. In 1993 werd Gregoir *Honora Membro* [Nl. erelid] van de UEA en in 2013 *Honora Prezidanto* [Nl. erevoorzitter] van *Institucio Hodler*. De toenmalige voorzitter Mark Fettes onderstreepte daarbij de grote verdiensten van Gregoir: "Uw periode als voorzitter was fundamenteel – letterlijk wegens de verbouwing en uitbreiding van de *Centra Oficejo*, en figuurlijk wegens het herstel en de uitbreiding van onze financiële basis." Volgens Fettes was die periode "een keerpunt in onze internationalisering, o.a. door de organisatie van congressen in Brazilië en China" en nu, terugkijkend daarop, "een van de meest hoopgevende periodes in het leven van de Vereniging, toen ze grotendeels de contouren kreeg die ze nu heeft." Fettes onderstreepte ook de bijzondere persoonlijkheid van Gregoir: "Al die jaren, ook daarna, hebben jouw persoonlijkheid en handelwijze in grote mate het vertrouwen versterkt van onze leden in de leiding en sturing van de UEA"

Samengevat, een enorm aantal verwezenlijkingen, die Gregoir met veel mensenkennis heeft gerealiseerd, cfr. ook de hartverwarmende getuigenissen van zijn toenmalige vrienden/collega's die je hierna kan lezen.

En nog dit. Gregoir heeft het virus doorgegeven aan zijn kleinzoon Dr. Rakoen Maertens, begonnen als Verda Skolto [Esperanto-scout] en ondertussen ook al "carrière" aan het maken binnen de internationale Esperantobeweging

Gregoir, In naam van de Vlaamse Esperantobond zeggen we je bij deze: "Duizendmaal dank".

Piet Glorieux

Elke rechtgeaarde esperantist in binnen- en buitenland kent het maandblad *Monato*, momenteel het enige tijdschrift in het Esperanto dat onafhankelijk is van de beweging. De artikels over politiek, economie en cultuur worden geschreven door medewerkers uit de betreffende landen zelf. Zo staat *Monato* borg voor informatie uit eerste hand.

HOE GREGOIR MONATO REDDE...

In de beginjaren, vanaf 1980, werd *Monato* uitgegeven door de firma TK/Stafeto. Het werd geleid door een jonge Deense ondernemer, Torben Kehlet. Hoofdredacteur, en dus inhoudelijk verantwoordelijke, was de Duitse journalist Stefan Maul. Kehlet had berekend dat *Monato* 2000 abonnees nodig had om levensvatbaar te zijn. Dat aantal werd echter nooit bereikt en plotseling kondigde hij in 1984 aan dat hij zou stoppen met het uitgeven van het tijdschrift. Stefan Maul kon niets anders doen dan in het maartnummer van dat jaar aankondigen dat *Monato* op sterven lag.

Die aankondiging veroorzaakte een lawine aan brieven van lezers, allemaal met min of meer dezelfde inhoud: "*Monato* mag niet sterven!" Verschillende correspondenten wezen naar de Wereld-Esperantobond (UEA),

die toen in volle expansie was, als de noodzakelijke redder.

Impasse

Stefan Maul was voorstander van de idee, op voorwaarde dat *Monato* onafhankelijk kon blijven. UEA mocht niet bepalen wat wel en niet in het tijdschrift zou verschijnen. Dat was delicaat. Zouden de UEA-commissieleden uit bijvoorbeeld de Sovjet-Unie accepteren dat bijdragen van medewerkers in Moskou of Tasjkent in een UEA-tijdschrift verschijnen zonder hun goedkeuring?

De situatie zat op een dood spoor. Hier kwam echter de overtuigingskracht van Gregoir Maertens op de proppen. Tijdens een aantal lange bijeenkomsten wist hij het bestuur ervan te overtuigen dat het voortbestaan van het onafhankelijke *Monato* ook van groot belang was voor

de beweging, en dat ze moesten vertrouwen op hoofdredacteur Stefan Maul, dat hij het tijdschrift ook journalistiek en ethisch zou leiden als het uitgegeven werd door UEA.

Redding

En toen, in mei van hetzelfde jaar 1984, kwam het nieuws: "*Monato* zal niet sterven, maar leven!" Ondanks de aanvankelijke weerstand nam het *Grafika Centro* van UEA in Antwerpen de uitgeverij over en de Vlaamse Esperantobond het financiële beheer.

Bedankt, Gregoir, voor je onvermoeibare inzet voor *Monato* en oprechte felicitaties, zeker ook namens de lezers en medewerkers, naar aanleiding van je honderdste verjaardag!

Paul Peeraerts

(Uit Monato, nog te verschijnen)

...EN HET “GRAFKA CENTRO” REDDE

Op een zondagmorgen in 1989, ik stond nog in mijn pyjama, stonden plots Gian-Carlo Figliera en Gregoir onaangekondigd voor mijn deur. Zij kwamen niet binnen. Het was Figliera die me kort vertelde dat ik, samen met mijn andere collega's (o.a. Gerd Jacques) zouden worden ontslagen omdat beslist was het kantoor van UEA te sluiten. Gregoir stond er een beetje beteuterd bij. Het was heel duidelijk dat hij niet akkoord ging, maar dat hij moest zwichten voor de meerderheid. Maar ik herinner me nog duidelijk zijn woorden toen ze beiden weer na een paar minuten vertrokken: „We vinden er wel iets op, Paul”.

En dat deed hij ook. Hij nam contact op met het bestuur van de jonge Vlaamse Esperantobond-VEB (Gregoir was trouwens een van de medestichters) en overtuigde hen om het hele kantoor in de Frankrijklei over te nemen. D.w.z. alle machines over te kopen (drukkers, zetmachines, schrijfmachines enz.) en alle personeel in dienst te nemen. De VEB zag dat wel zitten. Het was immers voor Gregoir niet moeilijk om hen ervan te overtuigen dat het kantoor winstgevend was (er was toen al een uitgebreide uitgeverij en drukkerij). Bovendien was de Frankrijklei een echt uithangbord voor het Esperanto geworden. Het is niet voor niets dat de kapper, een paar huizen verderop, *Frizisto* [Nl. kapper] heette (en nog steeds heet, dacht ik).

Paul Peeraerts

Dat Antwerpse Esperantocentrum was jarenlang een prestigieus icoon, boordevol activiteiten, ook dat hadden we aan hem te danken. Met zijn strategisch inzicht als hoge ambtenaar van financiën, had hij oog voor praktische opportuniteiten en hij vond, terecht, dat het kapitaal waar de Wereld-Esperantobond toen over beschikte, daar optimaal kon geïnvesteerd worden. De rest is geschiedenis, en velen denken met nostalgie terug aan die tijd...

Anne Tilmont

GREGOIR, DE REISORGANISATOR

Verscheidene jaren organiseerde Gregoir de *Karavano al la suno*. Dat was een busreis naar het UK [Nl. Wereldcongres]. Ieder jaar vertrok er daarheen een bus uit Brugge, via Antwerpen. Die bus zat altijd vol. Hoeveel jaar Gregoir dit gedaan heeft weet ik niet. Tien? Achteraf heeft Ivo Durwael de fakkel overgenomen maar toen gingen we met verscheidene minibusjes in plaats van met een grote bus...

Paul Peeraerts

FINANCIËN, EEN KOLFJE NAAR ZIJN HAND

Ik ging met hem steeds naar de bestuursvergaderingen in Rotterdam. Hij pikte me dan met de auto op in Antwerpen. Het enige wat ik nog duidelijk weet, is dat hij niet gelukkig was met zijn functie als voorzitter en dat hij liever *estrarano pri financoj* [Nl. bestuurslid financiën] was gebleven. Trouwens, in die functie had hij de meeste invloed. Hij was het die heeft aangedrongen dat UEA een kantoor in Antwerpen zou openen omdat er daar veel meer enthousiaste vrijwilligers te vinden waren dan in Rotterdam. Het was hij die het kantoor in de Arsenaalstraat vond.

Het was ook hij die *Institucio Hodler* overtuigde om in Antwerpen een huis te kopen (Frankrijklei) dat UEA dan kon huren. Het pand in de Arsenaalstraat (één verdieping) was immers te klein geworden voor de tien personeelsleden die UEA toen in Antwerpen had. Daarheen verhuisde iedereen eind 1981, net voor het Wereldcongres in Antwerpen van 1982. Ook het derde kantoor van UEA in Boedapest kwam er, voor zover ik weet, door zijn toedoen.

Later kwam het enthousiasme van Gregoir echter meer en meer onder druk te staan en werd de expansiepolitiek van UEA afgebouwd, voornamelijk onder invloed van de toenmalige

directeurs van UEA en van estrarano Gian Carlo Figliera. Er werd toen beslist om Antwerpen (zie “Gregoir, de redder van het *Grafika Centro*”) en Boedapest te sluiten. New York mocht blijven.

Paul Peeraerts

GREGOIR, MEDEOPRICHTER EN BEZIELER VAN HET EŬROPA-CENTRO

Ik werkte al een tijdje in het iconische Esperanto-Centrum aan de Antwerpse Frankrijklei, toen de immer in mensen geïnteresseerde Maertens doorhad dat daar een meertalig iemand zat met een diploma Politieke en Massacommunicatie van de Brusselse VUB (ik dus). Dat was voldoende om een mooi projectje in gang te steken dat onze notoriëteit in het Europese parlement een serieuze stimulans kon geven. En zo geschiedde: aldra was er een adres met een ronkende naam, nog wel in de Montoyerstraat – dus vlak bij het EU-hoofdkwartier. Dat het in feite een ministudiootje was, dat bovendien werd gedeeld met een discrete kotstudent, daar kraaide geen haan naar. Woensdag werd dus Brusseldag voor mij, en we hebben daar met een heel ploegje vrijwilligers prachtige dingen gedaan: nieuwsbrieven, contacten met Europarlementariërs, ooit zelfs eens een gesprek op topniveau met de tolkendienst van de Europese Commissie die het tolken tussen al te veel werktalen nog amper kon bolwerken. Trips naar Straatsburg voor recepties, een trip naar Zwitserland waar een Esperantocursus voor Europese ambtenaren plaatsvond, het echte lobbywerk dus.

Anne Tilmont

Bruggeling herkozen tot wereldvoorzitter Esperanto-beweging

GREGOIR, VOORZITTER VAN DE WERELD-ESPERANTOBOND

Maertens' interventies waren discreet, efficiënt en respectvol. Zijn geduldige en doordachte manier van werken deed me vaak denken aan die onnavolgbare klassieker van auteur Dale Carnegie: “How to make Friends and Influence People”. Bewust kijken naar de middelen, zowel materieel als menselijk, om die dan optimaal in te zetten volgens hun capaciteiten en hun interessesferen. Zeg maar een sympathieke strategie die we allemaal graag steunden.

Het was voor diegenen die hem beter kenden dan ook geen enorme verrassing dat hij, de Vlaming met het frêle postuur, het in 1980 zelfs schopte tot voorzitter van de Wereld-Esperantobond. Veel buitenstaanders snaptten niet dat zo iemand de flamboyante Amerikaanse professor Tonkin opvolgde. Wij wisten wel beter!

Anne Tilmont

GREGOIR EN ZIJN GERMAINE

Gregoir werd dus 100... ik bezocht hem vorig jaar nog en had er een uiterst aangename namiddag, met pannenkoeken op de koop toe. Hij zit nu in een mentaal besloten wereldje vol met glorieuze herinneringen. Met daarbij ook nog zoveel affectie voor zijn lieve echtgenote, “ons Gerry”, die hem tijdens de inhumane covid-isolatieperiode in tragische omstandigheden werd ontnomen.

Achter elke efficiënte man staat een vrouw die evenzeer een hommage verdient – zelfs als ze zelf nooit in de schijnwerpers staat. In dit geval welwillend, stabiel en een beetje verwonderd (misschien ook wel een beetje verbijsterd!) dat haar lieve man/ambtenaar zo'n carrière maakte in Esperantokringen. De vrouw die altijd klaarstond, nooit klaagde, de rots in de branding in hun huisje in Sint-Kruis. Beiden vonden elkaar ook in een oprecht geloof.

Gregoir, je bent nu 100 jaar jong en je lieve Germaine kijkt er misschien naar vanuit de hemel... en ziet dat het goed is, elke dag weer omringd door je warme familie.

Anne Tilmont

Internacia Esperanto-Arkivo

IEA HEEFT JE NODIG

Uiteraard hoorde je al van het Internacia Esperanto-Archief vzw (IEA), dat onder meer de verzameling van César Vanbiervliet redde, nadat de Kortrijkse Stadsbibliotheek ze niet langer wou bewaren.

De collectie maakt het goed, dank u. “Er is al veel gebeurd, maar er valt nog veel meer te doen.”

Twee mensen zijn nu vooral bezig met het documenteren van een massa documenten (brieven, verslagen, informatieblaadjes enz. enz.), boeken en tijdschriften. Twee andere personen dragen op verschillende manieren bij. Nog een andere vrijwilliger, in het buitenland, richt zich nu op de elektronische documenten. Hij stelde ook terecht voor weldra over te gaan naar Koha, een meer professioneel catalogussysteem dan het huidige.

Alleen ontbreekt voorbereidingstijd voor die overgang. Alle leggers moeten overlopen worden om ontbrekende informatie aan de huidige catalogus toe te voegen, over de 14000 boeken in het archief. Uitleg vind je op www.iespa.eu > steun > vrijwilliger.

Onder meer: “We zoeken op dit moment in het bijzonder helpers die bereid zijn ter plaatse (in Winksele) een voor een alle boeken na te kijken en informatie (toestand, vorm, taal e.d.) in de catalogus aan te vullen. Pas dan kunnen we die naar Koha overzetten, dat professioneler is. Geen voorkennis nodig, na enkele minuten uitleg kan je al beginnen. We schatten het op zo’n 200 uren werk, alle hulp is welkom!”

IEA BEZONAS VIN

Kompreneble vi jam aŭdis pri la Internacia Esperanto-Arkivo aspc (IEA), kiu interalie savis la kolekton de César Vanbiervliet post la malemo de la Kortrejka Urba Biblioteko plu konservi ĝin.

La kolekto bone fartas, dankon. Tamen estas multe da labora farata kaj plu fareda.

Du personoj nuntempe precipe okupiĝas pri detala dokumentado de amaso da dokumentoj (letero, raportoj, informiloj ktp. ktp.), libroj kaj revuoj. Du aliaj personoj diversmaniere kontribuas. Ankoraŭ alia volontulo, en eksterlando, koncentriĝas nun pri la ciferecaj dokumentoj. Li ankaŭ prave proponis transiron baldaŭan al Koha, pli profesieca kataloga sistemo ol la nuna.

Nur mankas la tempo por la antaŭpreparoj por tiu transiro. Ja necesas unue laŭiri la bretojn por aldoni kelkajn mankantajn informojn al la nuna katalogo, pri la 14 000 libroj en la arkivo. Klarigon vi trovas en www.iespa.eu > subteno > volontulo.

Interalie: “Ni specife serĉas nun helpantojn kiuj pretas surloke (en Winksele, Belgio) sinsekve kontroli ĉiun libron kaj aldoni informojn (stato, formo, lingvo k.s.) al la katalogo. Nur post tiu laboro ni povos transformi nian katalogon al Koha, por pli profesie labori. Neniu antaŭkono bezonata, post kelkaj minutoj da klarigoj vi jam povas fari tiun taskon. Ni taksas ĝin je kelkcent laborhoroj, do ĉiu help(et)o bonvenas!”

Tijd dus om je persoonlijk aan te spreken:

- Zou jij zelf bereid zijn om IEA concreet te helpen?
 - Zou jij bereid zijn naar de archiefzaal in Winksele te komen?
 - Word jij een van de occasionele vrijwilligers van IEA?
- Ja, we spreken jou aan! Dus niet de beruchte “men”... die niet bestaat.

Het kan één dag zijn, of meerdere al dan niet opeenvolgende dagen, het wanneer is dus onbelangrijk. Moeilijk werk? Helemaal niet. Tijdverslindend werk? Zeker wel. Bandwerk? Ook wel. Tegelijk interessant! Je maakt immers kennis met verborgen schatten van Esperantoland.

Als je antwoord op minstens een van de vragen “ja” is, als je bereid bent minstens een dag van je leven aan IEA te wijden, contacteer ons dan via info@iespa.eu. IEA waardert erg je hulp!

Marc Vanden Bempt
voor het Internacia Esperanto-Archief vzw
(iespa.eu)

Do tempo por persona alparolo:

- Ĉu vi mem pretus konkrete helpi al IEA?
 - Ĉu vi pretus veni al la ejo en Winksele?
 - Ĉu vi estus unu el la nekonstantaj kunlaborantoj de IEA?
- Jes, ni alparolas vin! Do ne la fifaman “oni”... kiu ne ekzistas

Eblas unu tago, eblas pluraj tagoj sinsekvaj aŭ ne, ne gravas do kiam. Malfacila laboro? Tute ne. Temporaba laboro? Certe jes. Ripeta laboro? Ankaŭ jes. Samtempe interesa! Ja vi konatiĝos kun kaŝitaj trezoroj de Esperantujo.

Se almenaŭ unu via respondo estas jesa, se vi pretas dediĉi almenaŭ unu tagon de via vivo al IEA, bv. kontakti nin je info@iespa.eu. IEA tre aprezos vian helpon!

Marc Vanden Bempt
por Internacia Esperanto-Arkivo aspc
(iespa.eu)

ESPERANTO ALS IMMATERIEEL ERFGOED

IEA vzw doet binnenkort een aanvraag bij de Vlaamse regering om Esperanto te laten erkennen als immaterieel erfgoed. Dit is hoe de Vlaamse Esperantobond vzw die kandidatuur ondersteunt.

Waarom Esperanto volgens de Vlaamse Esperantobond immaterieel erfgoed is...

Dat de plantaal Esperanto in Vlaanderen behoort tot het Vlaamse immateriële erfgoed, is voor de Vlaamse Esperantobond vzw een vanzelfsprekendheid. Al kort na het introduceren van de taal door L.L.Zamenhof, eind negentiende eeuw, waren Vlamingen actieve gebruikers van deze unieke taal die toelaat dat mensen uit verschillende taalgroepen en uit alle sociale klassen door middel van eenzelfde neutraal communicatiemiddel met elkaar kunnen communiceren en een bijzonder gevoel van verbondenheid ervaren.

Sinds die tijd blijft die gemeenschap van Vlaamse Esperantosprekers verspreid over de diverse clubs, die net als de andere Esperantosprekers in de wereld de levende taal Esperanto verder uitbouwen en die verbondenheid met anderstaligen cultiveren. Dat gebeurt door activiteiten die enerzijds taalcreërend zijn en anderzijds banden smeden: voordrachten, theaterspel, muziek, originele literatuur, vertalingen van Vlaamse literatuur, uitwisselingen en bijeenkomsten met anderstalige Esperantosprekers, toerisme naar anderstalige streken enz.

Een van de betere voorbeelden van die taalcreatie is het internationale maandblad *Monato* dat op Vlaamse bodem is ontstaan, er wordt uitgegeven en binnenkort zijn 45ste verjaardag viert. Het is een tijdschrift gewijd aan de actualiteit dat Esperanto zo voortdurend verrijkt met nieuwe woorden.

“

De activiteiten van Vlaamse esperantisten rond de taal Esperanto en het in de praktijk brengen van die verbondenheid zijn uniek in hun soort in Vlaanderen en bewijzen dan ook dat Esperanto het absoluut verdient om erkend te worden als Vlaams immaterieel erfgoed.”

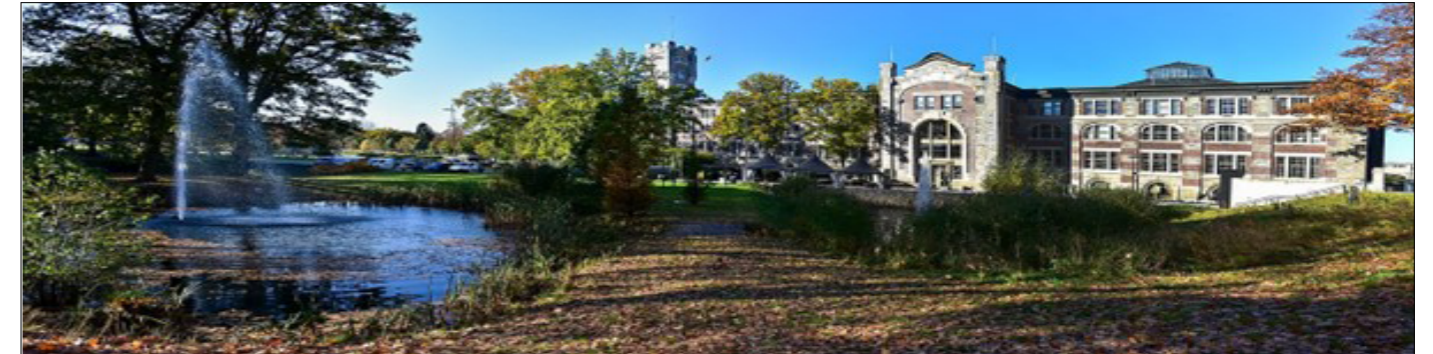
De rijke Esperantocollecties van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, Internacia Esperanto-Arkivo vzw, de Vlaamse Esperantobond, Kadoc en Amsab weerspiegelen verbazende activiteiten en verwezenlijkingen van Vlaamse esperantisten in het verleden. De in internationale Esperantokringen geroemde, grote bedrijvigheid van de Vlaamse Esperantosprekers bewijst dat zij vandaag op de door hun voorgangers ingeslagen weg verdergaan en deze kennis van en over het Esperanto, dit immateriële Esperanto-erfgoed, levend houden en bewaren. Dit gebeurt natuurlijk met de moderne communicatiemiddelen die voor Esperanto eigenlijk een godsgeschenk zijn: vandaag hebben Vlaamse Esperantosprekers virtuele contacten met mensen van overal ter wereld, werken zij mee aan succesrijke Esperantoprojecten zoals Wikipedia enz.

De activiteiten van Vlaamse esperantisten rond de taal Esperanto en het in de praktijk brengen van die verbondenheid zijn uniek in hun soort in Vlaanderen en bewijzen dan ook dat Esperanto het absoluut verdient om erkend te worden als Vlaams immaterieel erfgoed.

Vlaamse Esperantobond vzw

ZAMENHOFFEEST - 16 DECEMBER 2023

Start: 11u - Einde: 17u

Adres: Thorpark, Genk (B-Mine), André Dumontlaan 67, 3600 Genk

Vanuit het station van Genk neem je de bus, lijn G1, halte: Mijn Waterschei.
MijnDepot: <https://www.mijndepot.be/>

Programma:

- 11u – 12u Ontvangst + woordje van de voorzitters (BEF, VESPO, FEL, EBG)
- 12u – 13u30 Middagmaal (soep, stoofpot, puree) – laat weten of je al dan niet vlees eet
- 14u – 16u A) Bezoek aan het mijnmuseum in twee groepen (extra bedrag van € 8) of
B) Optreden (twee Limburgse artiesten zingen in het Esperanto met gitaarbegeleiding)
- 16u – 17u Koffie + Limburgse vla

Inschrijvingsgeld: € 28

Voor het bezoek aan het mijnmuseum betaal je 8 € extra (max. 40 personen!). Tijdens de maaltijd zijn koffie en thee inbegrepen.

Inschrijving

Ga naar <https://benelukso.eu/zamfesto2023/> en klik op “Aliĝilo” of zend een e-mail naar limburg@esperanto.be met de volgende gegevens:

- Naam
- Neem je het middagmaal?
- Eet je vegetarisch / veganistisch?
- Wil je het museum bezoeken?

Gelieve ter bevestiging voor 1 december het bedrag van 28 of 36 EUR op de volgende rekening te storten: BE68 7350 5138 5534 van LEA - LEA - Limburga Esperanto Asocio (afdeling van de Flandra Esperanto-Ligo vzw) met vermelding van je naam + ZF2023

RAPORTO

AGRABLA BENELUKSA KONGRESO EN SUD-BELGIO

Ĉi-jare la scenejo por la Beneluksa Kongreso estis Bouillon, en la koro de la Ardenoj. Tute alia pejzaĝo ol la “ebena” lando de Ieper kie la BNLK gastis en 2022.

Kongresejo estis la junulargastejo de Bouillon, belege situata sur la kresto de la suda valflanko kun mirinda panoramo sur la Semois kaj la faman kastelon. Agrabla bela indiĝena somero igis la ejon/kongreson ankoraŭ des pli ĝuinda.

Ĉi-foje estis vere beneluksa kongreso ĉar ĉiuj tri landoj estis reprezentitaj, eĉ delegacio el Luksemburgio ĉeestis. La – por flandroj – ekzotika situo tre verŝajne klarigas ke flandroj estis grandnombre reprezentitaj.

La organizantoj preparis interesan programon konsistantan el la tradiciaj ingrediencoj sed ankaŭ novaj.

Mi aparte aprezis la enkondukon al la ludo “pordopilko” [angle Gateball]. La organizantoj ekhavis la ideon dank’ al komencanto Pierre-Yves

kiu ludas pordopilkon. Miaopinie tiaj – en Esperantujo ne kutimaj – aktivecoj povas allogi alian publikon kiu ne tro interesiĝas pri “intelektulaj” aferoj. Estas aparte interese ĉar la filozofio de la promociantoj de la ludo kiu nun jam estas tre populara en Azio iel kongruas al tiu de Esperanto: oni volas kunigi homojn trans landlimojn. Kaj krom tio estas ludo ludebla por ĉiuj aĝoj kaj genroj. Sylvain Lelarge lerte interpretis dum la enkonduko, kiun la partoprenantoj evidente ĝuis.

Mi ankaŭ ĝuis la ĉarman muzeeton/fabrikon de la fama Semois-tabako en Corbion. La estro suke priskribis kiel senmone kaj sen ia scio pri la fabrikado li komencis la muzeon kaj iomete la fabrikadon de la unika Semois-tabako antaŭ dekoj da jaroj. Post longa baraktado kaj kun kelke da bonŝancoj li sukcesis vendigi la tabakon. Nuntempe estas eta entrepreno kaj la estro povas apenaŭ sekvi la mendojn de pakedoj de tiu unika tabako inter alie el Usono kaj Japanio.

En Corbion ankaŭ troviĝas la “Domo de Mateo”, kiun Alex Humet kaj Ite Tytgat estas konstruantaj honore al sia forpasinta filo. La domo devus gastigi homojn kiuj spertas psikajn malfacilaĵojn kaj, ĉar Mateo estis juna aktiva esperantisto, la domo estu ankaŭ malfermita al junaj movadanoj en internacia mojosa etoso.

Aparte bonvenaj estis Katalin Kovats kaj Sylvain Lelarge kiuj en sia kutima maniero lerte kaj amuze prizorgis interesan leciono-programon. Ili kaptis la okazon disdoni la KER-atestilojn al la ĉeestantaj laŭreatoj de freŝdataj ekzamenoj.

Mia plej ŝatata vespera programo estis la koncerto de Armel Amiot. Mi jam ĉeestis retan koncerton de li sed fizike ĉeesti ĝin estis centfoje pli bone. Nur helpe de sia banĝo (kaj virtualaj muzikistoj) li prezentis tre aŭdindan aron da kantoj, ne nur en

Esperanto sed ankaŭ en la franca kaj suka kreol-franca. Li gajnis la simpatian de la publiko, kaj la ĉeesto de kelkaj kunkantantaj junuloj aldonis spicon al la tuto.

Aparte menciinda estas prelego de flandro Paul De Cooman – lia unua prelego – pri la (historio de la) publika transporto en Bouillon. Li faris ĝin senriproĉe. Bela ekzemplo de kunlaboro trans lingvaj limoj.

Mi ankaŭ ŝatis la bone organizitan, “trans-lingvaj-limoj”-n atelieron “La fortoj kaj malfortoj de la tri Esperantaj belgaj asocioj por la estonteco”.

Krome nepre menciindas programeroj kiujn mi ne ĉeestis: vizito al Archéoscope, interaga muzeo kie oni bildriĉe prezentas la historion de Bouillon, (kompreneble) vizito al la fama fortikigita kastelo

(kun rabobirda spektaklo), diversaj prelegoj, promenoj, ateliero de makrameo, biergustumado (la ardenaj bieroj tre plaĉis!). Abunda programo el kiu oni foje malfacile povis elekti.

Kvankam la meza aĝo de la partoprenantaro estis – ne surprize – alta, tamen ĉeestis kelkaj mezaĝuloj kaj eĉ junuloj, kiuj montriĝis tre kontentaj pri sia partopreno.

Resume, mi tre ĝuis la kongreson kaj mi jam sopiras al la BNLK 2024 en Limburgo.

Piet Glorieux

Komuna fotaro:

<https://mallonge.net/fotaro-BNLK2023>

LIBRARYTHING, EEN GOUDEN KANS VOOR HET CATALOGISEREN VAN ESPERANTOPUBLICATIES

Wie zich echt interesseert voor boeken en bibliotheken zal ook vaak in aanraking komen met allerlei catalogi, verzamelingen van sleutels tot het vinden van de documenten die men wil raadplegen. Boeken, tijdschriften en gelijkaardige media treft men niet alleen aan in de vele openbare bibliotheken, maar ook zeer verspreid bij een groot aantal private bezitters. Deze laatsten maken veelal geen catalogus op, en geven slechts zelden hun gegevens weer op het internet. Veel informatie over het boekenbezit én over de boekenbezitters is dus in werkelijkheid onbereikbaar of, in het beste geval, on-efficiënt vindbaar. Ook het kennen van de personen achter de collecties heeft zijn belang en hen kunnen contacteren kan vruchtbaar zijn.

Het grote aantal websites en de onbereikbaarheid en onbekendheid van de “bibliothecarissen” werkt ontmoedigend. Soelaas kan er volgens mij niet komen door het bijmaken van nog maar eens een nieuwe website...

Een remedie tegen de versnippering van de informatie, op zijn minst een nuttige bijdrage tot oplossing van het probleem, vormt de – wereldwijd – populaire catalogus-applicatie *LibraryThing*. De naam is vertaalbaar als “Bibliotheek-ding” of “*Libraraĵo*”. Dit catalogi-systeem

is functioneel sinds 2005, ontworpen in de Verenigde Staten door Tim Spalding. Men mag aannemen dat het een duurzaam karakter heeft wegens de blijkbaar solide financiële basis en de inmiddels 2,8 miljoen leden-boekenliefhebbers uit de gehele wereld. Dit grote aantal is ongetwijfeld te danken aan de robuustheid, gebruiksvriendelijkheid en eenvoud van het concept waarachter en waaronder een hoogstandje van informatica schuilgaat. Toch is het gebruik én lidmaatschap volledig gratis sinds 2020, ondanks de afwezigheid van reclameboodschappen.

Men kan de gegevens op *LibraryThing* ook gewoon consulteren zonder het lidmaatschap aan te gaan. Dit laatste stelt overigens niet méér voor dan het aanmaken van een gratis account. Een lid kan een eigen catalogus opbouwen, en krijgt juist daardoor inzicht in de rijkdom van het systeem.

Karakteristiek voor *LibraryThing* is het dubbele zoekvenster: een zoekvenster voor de gegevens van alle leden samen, en een zoekvenster voor de gegevens van een welbepaald lid.

Uiteraard worden we met *LibraryThing* ondergedompeld in de Amerikaans-Angelsaksische wereld.

Maar minstens toch voor het deel van de wereld met Latijnse lettertekens is op het forum gastvrijheid voor andere talen, waaronder ook het Esperanto. Enigszins zoals met *Wikipedia* kan men als het ware binnen een bepaalde taal-sfeer opereren met een dito terminologie.

Helaas hebben tot heden bitter weinig Esperantosprekers al gebruik gemaakt van het systeem (illustratie 1). We zien aldus thans slechts 61 Esperantosprekers-leden tegenover bijvoorbeeld 40 000 Spaanstaligen en 25 000 Nederlandstaligen. Zo wordt voor de “buitenwereld” de indruk gewekt dat onze plantaal zo goed als door niemand (meer) gebruikt wordt. Mijns inziens zou een deel van deze ongunstige indruk kunnen weggenomen worden, indien merkbaar meer Esperantosprekers hun ongegronde drempelvrees voor de applicatie zouden overwinnen.

Doch deze verhoopte inspanning moet niet louter gezien worden met het oog op het promoten van het Esperanto. Voor elke bibliofiel die niet bang is de handen uit de mouwen te steken biedt *LibraryThing* immers immense voordelen. Enkele ervan zijn hierboven reeds opgesomd.

Sterke punten

Wat zeker aantrekkelijk is, bovenop het gebruiksvriendelijk karakter van het systeem, is de vrijheid van handelen waarover elk lid beschikt bij het opmaken van de eigen catalogus. Men kan de gegevens van deze laatste al dan niet rudimentair invullen door zich bijvoorbeeld te beperken tot titel en auteur(s).

Men kan slordig en/of minimalistisch zijn, of uiterst minutieus en gedetailleerd. Dat gaat enkel het betrokken lid aan. Kortom, men is heer en meester over het eigen terrein. *Al ĉiu besto plaĉas ĝia nesto* [Nl. Elke vogel prijst zijn nest]. Men kan zelfs zover gaan de eigen gegevens onzichtbaar te houden voor alle anderen door zich als “privaat lid” op te geven. Natuurlijk is dit een verlies voor de waarde van het geheel, en niet aan te bevelen. Maar toch: vrijheid, blijheid.

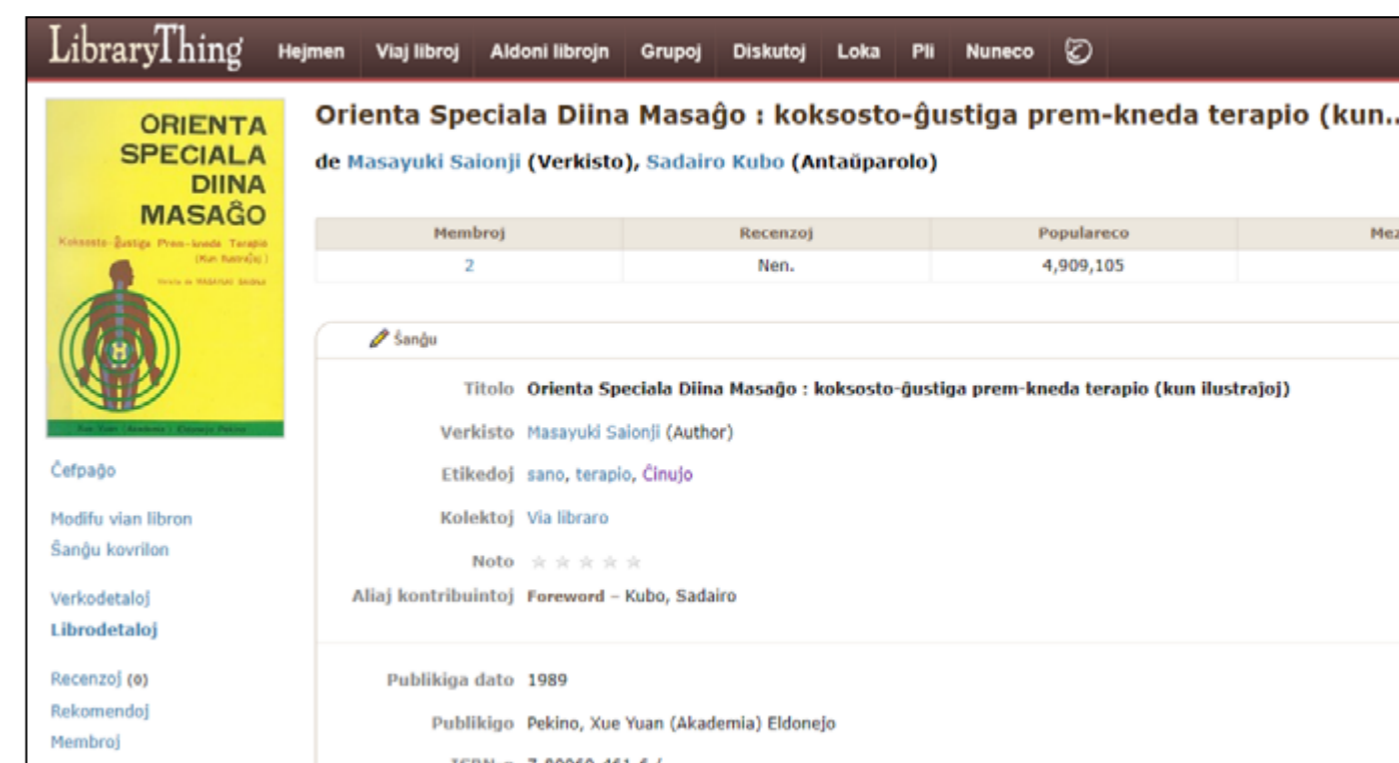
Aantrekkelijk ook is de mogelijkheid om de eigen catalogus te verfraaien (illustratie 2) door middel van de weergave van titelpagina of voorblad van elke geregistreerde publicatie. Eigenlijk is deze visualisatie geen overbodige luxe, maar wél een belangrijke geheugensteun én een bijkomende controle van de juistheid van en overeenkomst met de opgetekende bibliografische gegevens.

LibraryThing is een catalogus van catalogi, doch elke individuele catalogus blijft ook afzonderlijk bestaan. De “super-catalogus” is gekoppeld aan een algemeen forum, dat voor iedereen toegankelijk en aanvulbaar is met bijkomende gegevens. Er zijn zoveel individuele catalogi (2,8 miljoen) als er leden zijn. Dit maakt dat het systeem een grote rijkdom aan bibliografische gegevens bevat. Misschien lijkt het systeem bij de eerste indruk chaotisch, toch zijn de bibliografische gegevens van elk document snel en efficiënt terug te vinden, en weet men meteen in welke bibliotheek of bij welke bezitter het document te vinden is. Men kan, indien gewenst, die persoon contacteren binnen het systeem.

Nuneco > Zeitgeist by Language

hispana (38,957 membroj), germana (25,989 membroj), nederlanda (25,790 membroj), franca (21,283 membroj), itala (17,228 membroj), portugala (Brazilo) (16,153 membroj), portugala (Portugalio) (8,585 membroj), sveda (4,316 membroj), dana (3,914 membroj), finna (3,488 membroj), kataluna (2,923 membroj), pola (2,604 membroj), norvega (2,568 membroj), hungara (2,402 membroj), turka (1,996 membroj), rusa (1,892 membroj), greka (1,200 membroj), ĉeĥa (1,084 membroj), india (1,008 membroj), piratlingvo (961 membroj), japana (920 membroj), litova (779 membroj), albana (728 membroj), ĉina, simpligita (571 membroj), latino (571 membroj), bulgara (550 membroj), ĉina, tradicia (548 membroj), rumana (541 membroj), kroata (498 membroj), estona (493 membroj), slovak (439 membroj), araba (327 membroj), latva (273 membroj), eŭska (222 membroj), indonezia (165 membroj), portugala (165 membroj), islanda (160 membroj), kimra (160 membroj), hebrea (132 membroj), serba (123 membroj), korea (96 membroj), irlanda (95 membroj), persa (85 membroj), afrikansa (75 membroj), Esperanto (61 membroj), slovena (60 membroj), galega (57 membroj), tagaloga (56 membroj), armena (52 membroj), kartvela (35 membroj), urdua (30 membroj), makedona (18 membroj), jida (15 membroj), angla (meza) (10 membroj), ĉina (9 membroj), norvega (libroidiomo) (6 membroj), belarusa (5 membroj) (show less)

illustratie 1

Membroj	Recenzoj	Populareco	Mezur
2	Nen.	4,909,105	N

Ŝanĝu

Titolo: **Orienta Speciala Diina Masaĝo : koksosto-ĝustiga prem-kneda terapio (kun ilustraĵoj)**

Verkisto: Masayuki Saionji (Author)

Etikedoj: sano, terapio, Ĉinujo

Kolektoj: Via libraro

Noto: ★ ★ ★ ★ ★

Aliaj kontribuintoj: Foreword – Kubo, Sadairo

Publikiga dato: 1989

Publikigo: Pekino, Xue Yuan (Akademia) Eldonejo

ISBN-n: 7-80060-461-6 /

illustratie 2

Bovenop de loutere bibliografische data kan men aanvullende gegevens toevoegen, zowel bij de eigen catalogus als op het algemene forum. Wat men “ergens” afzonderlijk zou moeten noteren kan hier dus geordend bijeengehouden worden... en kan ook voor vele anderen nuttig zijn. Het gaat vooral om gegevens over de auteurs en over de werken, bijvoorbeeld recensies. Onder “gegevens” kunnen hier ook *links* verstaan worden. Hoe vaak gebeurt het niet dat men al lezend interessante zaken opmerkt, maar niet goed weet hoe men die later terug zal vinden. Met *LibraryThing* zal de georganiseerde bibliofoon dit probleem weten op te lossen en zo ook het encyclopedisch karakter van het instrument helpen versterken.

LibraryThing is geschikt voor alle kleine en middelgrote bibliotheken. Volgens mij is geen enkele Esperanto-collectie zó groot dat ze niet zou passen binnen *LibraryThing*. Als experiment heb ik alvast de Esperanto-collectie uit Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience (EHC) genomen. Van de 8000 beschikbare titels heb ik er intussen (maart 2023) 6000 overgezet naar catalogus “Erfgoedbib”, die een “virtueel” lid is van *LibraryThing*. Hier weer een aspect van de vrijheid van handelen bij deze applicatie: men hoeft geen “bezitter” van boeken in juridische zin te zijn om toch een heel interessante catalogus te kunnen opmaken. Overigens is eigenlijk de geïnteresseerde lezer de echte bezitter van een boek, niet hij/zij die boekenkasten heeft. Niets belet ook dat een lid zijn/haar collectie onderverdeelt in twee of meer sub-collecties, die dan ook elk afzonderlijk kunnen doorzocht en/of opgelijst worden.

Wie zich voorneemt *LibraryThing* met zorg en zo efficiënt mogelijk te gebruiken, zal ernaar streven maximaal de relatie met andere bezitters/bibliotheken te detecteren en in de verf te zetten. Hiermee wordt concreet het volgende bedoeld: vooraleer men een bijkomend werk registreert in de eigen catalogus, gaat men na wie hetzelfde werk bezit en probeert men door het precies kopiëren van titel en auteur(s) de catalogi te “verbinden”. Eenmaal dit gelukt is kan men de gegevens verder naar eigen smaak aanpassen. De virtuele band met andere bezitters vindt uitdrukking in de diverse werken die onderling gemeenschappelijk zijn. Vooral beroemde werken uit de wereldliteratuur horen veel bibliofoelen toe, vanzelfsprekend. Zeer gespecialiseerde werken, of werken gepubliceerd in beperkte oplagen komen doorgaans in weinig bibliotheken voor. Wie een wat ruimere ervaring heeft met het werken in *LibraryThing* slaagt doorgaans vrij goed in het uitbouwen van bedoelde relatie met andere leden met gelijkaardige collecties. Belangrijk is dat men hier te doen heeft met personen met min of meer gelijke interesses, personen waarmee contact kan genomen worden om inlichtingen in te winnen of van gedachte te wisselen. Dit kan geheel binnen het systeem gebeuren en is niet publiek.

Onvolkomenheden

Ik heb de indruk – ik kan mij vergissen – dat *LibraryThing* geen voldoende duidelijke handleiding bevat.

Dit heeft in het bijzonder een ongunstige uitwerking op het leggen van de hierboven vermelde relatie met andere bezitters/bibliotheken. Hoewel deze band in

LibraryThing technisch perfect realiseerbaar is, wordt ze in een aantal gevallen minder goed gelegd. De reden is onder meer dat veel leden wat onbesuisd te werk gaan waardoor dezelfde publicaties nog al eens, met kleine varianten in de titel, dubbel opgesomd worden in het gemeenschappelijke forum. Theoretisch had dit misschien gedeeltelijk kunnen vermeden worden door het ISBN-nummer als sleutel te gebruiken. Aangezien dit laatste niet bestaat voor oudere uitgaven komt men er niet veel verder mee.

De “relatieve” gemeenschappelijkheid wordt effectief gerealiseerd op basis van titel en auteur(s), maar in de praktijk werkt dit dus niet 100 %. Wat dit aspect betreft, dient men zich met “vallen en opstaan” in te werken in het systeem, wat, wonder boven wonder, toch nog meevalt wanneer men er zich met enige hardnekkigheid mee bezig houdt. Dus hier geldt: oefening baart kunst.

Net als bij het aanleren van een taal is “resultaat” in de eerste plaats afhankelijk van de persoonlijke en volgehouden belangstelling én inspanningen. Wanneer men het catalogiseren van een grotere collectie beoogt, dan kost dit onvermijdelijk veel tijd. De geleverde inspanning is echter lonend en is allerminst tijdverlies. De vele te verrichten opzoekingen, de vele omzwervingen doorheen de bonte wereldliteratuur zijn een leerrijk avontuur (illustraties 3, 4).

“Erfgoedbib”, een toepassing binnen *LibraryThing* op de Esperanto-collectie uit Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience (EHC)

Het lijkt wat gek een bijkomende catalogus op te maken voor een reeds gecatalogiseerde collectie, opgenomen in de applicatie *Anet*, de gemeenschappelijke catalogus van twee universiteiten en méér dan twintig andere wetenschappelijke instellingen. En deze catalogus wordt bovendien periodiek en automatisch geïntegreerd in *WorldCat* (gemeenschappelijke catalogus van 15600 bibliotheken uit 170 landen) en in *UniCat* (gemeenschappelijke catalogus van alle Belgische wetenschappelijke instellingen).

Maar ik ben ervan overtuigd dat het nuttig is om elke Esperanto-collectie een maximale bekendheid te geven, bijvoorbeeld óók via *LibraryThing*, dat wereldwijd bekend is en gebruikt wordt door een publiek van bibliofoelen. Zoals hierboven reeds aangehaald is, kan de applicatie potentieel een onbeperkt aantal parallelle catalogi van andere Esperanto-collecties bevatten. Hoe meer van deze gelijklopende catalogi, hoe meer bronnen van informatie en uitwisseling, en hoe breder uiteindelijk de bibliografische basis.

De door mij gecreëerde schaduwcatalogus voor de Esperanto-collectie in EHC, heb ik “Erfgoedbib” genoemd. Het is een soort “virtueel” lid van *LibraryThing*, in de zin dat het niet om een eigen collectie gaat. Catalogus “Erfgoedbib”, eenmaal nagenoeg voltooid, zal in principe minstens alle titels uit de Esperanto-collectie van EHC bevatten. Thans (maart 2023) is dit gerealiseerd voor 6000 van de 8000 titels. Deze her-catalogisering heeft inmiddels twee en een half jaar werkzaamheid in beslag genomen.

illustratie 3

illustratie 5

In “Erfgoedbib” worden twee sub-collecties onderscheiden: (a) “via *libraro*”: de werken effectief aanwezig in EHC; (b) “*dezirlisto*”: diverse andere werken, bijvoorbeeld deze welke ontbreken in EHC maar die wél digitaal beschikbaar zijn. Wie de catalogus raadpleegt zal merken dat genoemde aanduidingen weergeven of een document respectievelijk wél of niet aanwezig is in EHC. In het eerste geval is ook de link naar de *Anet*-catalogus telkens vermeld. Voor wie zich niet geroepen voelt vaak rechtstreeks in deze laatste opzoekingen te doen, kan “Erfgoedbib” misschien een voordelige omweg zijn om hetzelfde doel te bereiken.

Als bijzondere meerwaarden van “Erfgoedbib”, in vergelijking met de oorspronkelijke presentatie in de *Anet*-catalogus, kunnen beschouwd worden: (1) de werktal is Esperanto; (2) het gebruik van trefwoorden in het Esperanto (illustratie 5); (3) de toevoeging van werken, niet aanwezig in EHC, in een afzonderlijke sub-collectie; (4) de mogelijkheid om catalogus “Erfgoedbib” het voorkomen te geven van een schijnbaar geheel afzonderlijke en individuele website. Dit laatste gebeurt geheel automatisch via de applicatie *TinyCat*, een sinds 2016 bestaande uitbreiding van *LibraryThing*. In tegenstelling tot deze laatste is *TinyCat* een “kijk-catalogus”. Men kan er geen gegevens mee toevoegen of wijzigen. *TinyCat* is gratis voor het betrokken lid van *LibraryThing*, maar voor publiek gebruik is een betalend abonnement vereist. Gezien *TinyCat* inhoudelijk niets méér biedt dan *LibraryThing* heeft men het niet absoluut nodig. Onder een andere gedaante biedt het wel een eenvoudiger, meer rustgevende voorstelling van de

catalogus (illustratie 6). Ook kan men er gemakkelijk gegevens mee verzenden naar een externe persoon, via mail bijvoorbeeld. *TinyCat* is thans enkel binnen een Engeltalige omgeving beschikbaar. De in het Esperanto gedefinieerde trefwoorden blijven echter als dusdanig functioneren.

Voor “Erfgoedbib” zijn inderdaad inmiddels een driehonderdtal trefwoorden (Engels: *tags*; Esperanto: *etikedoj*) gedefinieerd die het doen van opzoekingen vergemakkelijken. We zijn niet uitgegaan van een vertaling van de trefwoorden uit de *Anet*-catalogus, die van algemeen wetenschappelijke aard zijn. Daarentegen is er wel naar gestreefd de terminologie dichter te doen aanleunen bij de aard van de collectie. De trefwoorden van “Erfgoedbib” en van *Anet* zijn dus slechts gedeeltelijk overeenkomend, maar kunnen als complementair beschouwd worden. Elk lid van *LibraryThing* is volkomen vrij in de keuze van de trefwoorden voor de eigen catalogus.

Dankzij de trefwoorden, samen met andere sleutels als woorden uit de titel, auteurs enz. kunnen niet enkel de gezochte documenten gevonden worden, maar kan men ook gemakkelijk allerlei lijsten produceren voor diverse vrij te kiezen selecties. Dezelfde zoekmethodes en resultaten van selecties gelden voor “Erfgoedbib”, of men nu *TinyCat* of *LibraryThing* aanwendt als medium.

De gegevens van de Esperanto-collectie in EHC kan men benaderen via drie wegen:

1. *Anet*-catalogus
<https://anet.be/desktop/ehc>
2. “Erfgoedbib” (*LibraryThing*)
<https://epo.librarything.com/profile/Erfgoedbib>
3. “Erfgoedbib” (*TinyCat*)
<https://www.librarycat.org/lib/Erfgoedbib>

“Erfgoedbib”, samen met de catalogi van de weinige andere Esperanto-collecties in *LibraryThing*, vormen een voldoende basis die ook nieuwe leden kan inspireren en ondersteunen om hun eigen catalogi toe te voegen.

Aangaande de relatie met andere Esperanto-collecties kan nog vermeld worden dat “Erfgoedbib” gemeenschappelijkheid vertoont o.m. met twee andere grotere collecties namelijk die van de leden “LevGalicia” en “Gangleri”, dit over respectievelijk 2300 en 750 werken (maart 2023). “LevGalicia” is de schuilnaam van Michael Cuddy, een advocaat uit Auburn (staat New-York) die méér dan 8000 Esperanto-gerelateerde werken in persoonlijk bezit heeft naast vele andere, meestal Engelstalige werken. “Gangleri” staat voor Reinhardt Wiewe Cighid uit München. Ook hij heeft een, ongetwijfeld, merkwaardige en diverse bibliotheek.

Aan het werk...

Het populaire en kosteloze *LibraryThing* biedt kansen voor het aanmaken en bundelen van catalogi van Esperanto-collecties en voor het verzamelen en bewaren van verspreide bibliografische gegevens. Tegelijk beweegt men er zich ermee op een veeltalig, internationaal forum van boeken- en bibliothekenliefhebbers. Thans is de bijna-afwezigheid van Esperanto-sprekers er

opvallend. Kan dit bij sommigen niet de indruk wekken dat Esperantoliteratuur zo goed als onbestaande is? Tijd om deze stilzwijgende antipropaganda om te buigen, dit door effectieve aanwezigheid en activiteit. Goede waar prijst zichzelf, ... maar ze moet wel in het oog springen, ze moet er “zijn”.

Uiteraard heeft Esperanto nog slechts een klein aandeel in de wereldliteratuur. Thans bevat *LibraryThing* nog slechts 6180 verschillende Esperantotitels tegenover bijvoorbeeld respectievelijk 2 220 000, 980 000 en 676 000 titels in het Frans, het Spaans en het Nederlands. Reden te over om aan de wereld te laten zien dat het Esperanto toch nog een ietsje rijker is, al moeten we bescheiden blijven...

Het vergt wél enige interesse én hardnekkigheid om met *LibraryThing* om te gaan. Maar de volhouder wordt ruimschoots beloond voor de moeite. Een performanter of gebruiksvriendelijker catalogi-systeem is nauwelijks in te denken. De zwakkere zijden van *LibraryThing* wegen helemaal niet op tegen de vele sterke punten.

De voorgestelde toepassing “Erfgoedbib” beoogt niet enkel een schaduwcatalogus te zijn, beperkt tot de gegevens van de Esperanto-collectie in EHC (*Anet*-catalogus), maar ook een bron van informatie over nog andere Esperantopublicaties, die om diverse redenen niet beschikbaar zijn in de Antwerpse bewaarbibliotheek. Vanzelfsprekend is noch “Erfgoedbib”, noch enige andere analoge catalogus een kant-en-klaar consumptieartikel. *Libraraĵo estas... laboraĵo.*

Cyreen Knockaert

illustratie 6

LA ERIKEJO OP VRIENDENBEZOEK IN TERNEUZEN

Wat men ook zegt, in goede of minder goede zin, over Esperanto, men kan niet ontkennen dat het uitwisseling en vriendschap bevordert over de landsgrenzen heen. In het geval van *La Erikejo* vereist dit zelfs geen grote buitenlandse reizen: Zuid-Nederland is altijd heel dichtbij. Det en Jan Koning uit Terneuzen hebben daarbij sinds vele jaren een bijzondere plaats ingenomen. Hoewel fysieke, onderlinge contacten al een hele tijd niet meer plaatsvonden, werden toch vrij regelmatig wederzijds berichten verstuurd en bleven Det en Jan met belangstelling de wederwaardigheden volgen van onze kleine Kalmthoutse Esperantogroep.

Zo vernamen we dat onze vrienden zich, om praktische redenen, wensten te ontdoen van hun collecties Esperantotijdschriften *Fenomeno*, *FEN-X* en *Fenikso* op voorwaarde dat er een goede bestemming aan gegeven zou worden. Aangezien Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience (EHC) nog slechts een beperkt aantal nummers in bezit had, was het niet moeilijk om een "goede bestemming" te vinden...

Het ophalen van de collecties was een goede gelegenheid voor La Erikejo, en voor ons aller Nicky, om na zoveel jaren de banden nog eens aan te halen. Onze VEB-voorzitster, rij-graag en dienstvaardig als geen ander, stelde zelfs haar eigen wagen, stuurkunst en koelbloedigheid ter

beschikking. Deze laatste was in alle geval hard nodig, want Terneuzen heeft het nadeel dat het aan de verkeerde kant van de Schelde ligt.

Op 24 april was het zover. De heenreis verliep niet al te voorspoedig. We namen de foute beslissing om de Antwerpse tunnels te kiezen, en daar was het helaas niet pluis. Zo bereikten we onze bestemming pas een uur later dan gepland. Maar meteen werden we door Det en Jan gastvrij ontvangen op de lunch.

Het gezellige "Det-plantsoen" in Terneuzen (foto Nicky Janssen)

Het huis waar we aangekomen waren, is een huis van boeken en van bloemen. De boeken, een hele lange muur vol, zijn hoofdzakelijk van Jan, vermoed ik. Na zijn basisopleiding aan de HTS is hij steeds vervolmakingscursussen blijven volgen, en nog steeds houdt hij zijn geest jong met verdere lectuur en studie. Dat het daardoor wel eens gebotst heeft tijdens zijn carrière of in het gewone leven, is niet te verwonderen: de mensen houden niet zo van wie grondig en/of vernieuwend wil zijn... De bloemen in de prachtige voortuin en ruime achtertuin met enkele fruitbomen, worden nog steeds door Det zelf onderhouden. Prachtig is het, zeker in het voorjaar! En van de zonnige tuin mochten we genieten, bij de koffie, in de overdekte veranda. Natuurlijk werd veel gepraat over duizend ditjes en datjes... en weinig over Esperanto. Ik heb achteraf van Det wel enige toelichting gekregen over het vroegere Esperantoleven in Terneuzen. Vereenvoudigd kunnen we stellen dat het een realiteit was van einde jaren tachtig tot aan het uitbreken van de nog recente coronapandemie.

Det en Jan leerden Esperanto in 1988 samen met J.C.J. den Toonder, door het volgen van een basiscursus in Gent. Nadien sloot Det zich aan bij een vervolmakingscursus in Antwerpen bij André Staes, terwijl Jan zich op het Russisch ging toeleggen. Wijlen Jan den Toonder drong erop aan in Terneuzen een groep te stichten waar dan ook de Esperantocursus voortgezet kon worden dankzij de actieve medewerking van Petro De Smedt, die er in 1990 les kwam geven. Uit dit alles blijkt dus dat ik mijn mening moet herzien, en dat Terneuzen misschien wel aan de betere kant van de Schelde ligt.

Ter plaatse leidde Jan den Toonder nadien de cursus voor gevorderden en Det ontfermde zich over de beginners. Zo hebben ook J.L. Platteeuw en Maria Rijpert, evenals nog drie anderen, zich bij de groep aangesloten. Maria was een zeer actief en stimulerend lid. Helaas is zij na een lange ziekte overleden in 2016. Ook J.L. Platteeuw en Jan den Toonder en nog iemand zijn inmiddels overleden. In enkele boeken die Det geschonken heeft aan EHC, staan de stempels van beiden. Aangezien in de erfgoedbibliotheek de herkomstmerken van de boeken mee gecatalogiseerd worden, kunnen we er deze sporen van Esperanto-in-Terneuzen steeds terugvinden.

Eigenlijk was de groep nooit zeer hecht. Toch bleven enkele "leden" regelmatig bijeenkomen tot in 2020. Geïnteresseerden gingen wel eens naar de clubavonden in Gent, of op uitstap in de Vlaamse Ardennen. Men babbelde, oefende serieus, en maakte het ook gezellig met een kop koffie en wat lekkers.

Om terug te keren naar 24 april laatstleden: Jan bood ons ook nog een rondritje aan doorheen

Zamenhoeffeest bij La Erikejo in 2008. Men bemerkt Det en Jan evenals Maria Rijpert.

Terneuzen en langs de grootste sluis van Europa, nog in aanbouw. Terneuzen is aardig uitgebreid de laatste decennia: waar voorheen nog graanakkers waren, zijn nu overal flatgebouwen verrezen, gelukkig naar Nederlands model welgeordend en met heel wat groen.

Zo kwam de tijd om afscheid te nemen. Jan gidste ons nog tot dicht bij de ingang van de Westerscheldetunnel. Want, gelet op de minder aangename ervaringen van 's morgens, verkozen we om, net als de drie koningen, langs een andere weg naar ons land terug te keren. Beladen met onze kostbare documenten doorkruisten we de oneindig vlakke provincie van de leeuw die worstelt maar bovenkomt. Deze keer was het rijden een genoegen. Overigens vernamen we 's avonds dat er in de Antwerpse tunnels ernstige incidenten gebeurd waren, met urenlang stilstaand verkeer tot gevolg. Aan deze ellende waren we gelukkig ontsnapt.

De geïnteresseerde lezer kan nu in EHC het wel en wee van het Esperanto in Nederland, tussen mei 1990 en heden, herbeleven mét alle feiten en feitjes. Daarvoor is immers niets beter dan het bestuderen van de zeer volledige verzameling van *Fenomeno*, *FEN-X* en *Fenikso*. Hoewel de laatste twee ook digitaal beschikbaar zijn, gaat niets boven het origineel. En dit laatste moet in alle geval bewaard blijven op meerdere, zo veilig en definitief mogelijke plaatsen. We kijken natuurlijk nog uit naar een milde schenker van *Fenomeno*, voor de nummers en jaargangen van vóór mei 1990...

Hartelijk dank aan al wie aan deze gevulde dag gestalte en vervulling gaf!

Cyreen Knockaert

Nog eens Maria Rijpert, bij haar laatste bezoek aan La Erikejo, in september 2013

Contactadressen in Vlaanderen

www.esperanto.be/groepen

ANTWERPEN

Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00 www.esperanto.be/antwerpen
esperanto-antwerpen@esperanto.be
La Verda Stelo: Klaas Dijkstra (voorzitter)

BRUGGE

Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, BE-8310 Brugge, tel.: 050 67 51 78, heidi.goes@gmail.com
<https://paco-kaj-justeco.weebly.com>

GENT

La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoitaan 117, BE-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, gent@esperanto.be - www.esperanto.be/gent

KALMTHOUT

La Erikejo, Mireille Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen, tel.: 03 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com
<https://laerikejo.wordpress.com>

KORTRIJK

La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201, BE-8610 Kortemark, tel.: 0472 25 79 18, piet.glorieux@gmail.com, Jean-Pierre Allewaert, Leeuw van Vlaanderenlaan 35/0011 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com
www.esperanto-kortrijk.info

LEUVEN

Esperanto 3000, Myriam Van der Steen, Albert Stainierstraat 1, BE 3001 Heverlee Tel.: 0497 47 35 38 leuven@esperanto.be
www.esperanto3000.be

LIMBURG

Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be
www.esperanto.be/limburg

OOSTENDE

La Konko, Anne Brabant, Duinenstraat 74 /0201 BE-8400 Oostende, tel.: 059 44 82 50 anne.brabant@telenet.be
www.esperanto.be/oostende

ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK

TIENEN

Esperanto Numismatiek Vereniging (ENA) Info: Bert Boon,, Merelhof 8, BE-3300 Tienen, tel. en fax: 0472 73 48 30 bert.boon@skynet.be

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo

Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be, www.esperanto.be

Belga Esperanto-Federacio (BEF): Kristin Tytgat, kristin.tytgat@skynet.be
www.esperanto.be/bef

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars): Marc Cuffez, Torhoutsesteenweg 453 bus 0003, BE-8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.be
<https://ilei.info>

Verdaj Skoltoj

p/a Valère Doumont, Rue des Champs, 3 5060 Sambreville, tel.:0485 517 552; info@verdajskoltoj.net - www.verdajskoltoj.net

Valona Esperanto-asocio, V.Esp-o

p/a Jean Annet, Rue de la Terre Franche 31 - 5310 Eghezée, tel.: 0495 10 32 30, esperanto.wallonie@gmail.com

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG) sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek tel.: 0498 04 00 95; sekretario@esperantobruselo.org - www.esperantobruselo.org/nl
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sint-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Ineke Emmelkamp, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel.: +31 (0)50 5718842
sekretario@esperanto-nederland.nl
www.esperanto-nederland.nl/groepen

Hoofdkantoor van de Esperanto Wereldvereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org - www.uea.org

Bestuursleden van FEL

Voorzitter:	Nicky Janssen
Ondervoorzitter:	Ivo Vercammen †
Secretaris:	Piet Glorieux
Penningmeester:	Kevin De Laet
Bestuursleden:	Yves Nevelsteen, Johan Van Eenoo

www.esperanto.be/horizontaal

<https://esperanto.events>

plusendas al

<https://eventaservo.org>

Eventoj en via regiono aperas en Eventa Servo de UEA. Jen la facilaj landaj ligiloj:

- Belgio be.esperanto.events
- Francio fr.esperanto.events
- Germanio de.esperanto.events
- Nederlando nl.esperanto.events

Ekzistas tia ligilo por ĉiuj landoj de la mondo!

Estas tre facile por:
komuniki, memori,
tajpi – ankaŭ por
ne-esperantistoj!